

PO
Jaarverslag 2010
Gem Emmen
10249

**Adres Raadhuisplein 1
7811AP EMMEN**

Inhoudsopgave

A. Toelichting op onderdelen van het Jaarverslag	
1. Kerngegevens	2
2. Kernactiviteiten	2
3. Juridische en organisatiestructuur	2
4. Bestuursverslag	3
5. Treasuryverslag	3
6. Overige zaken	
- Beheersing en interne controle	4
- Gevoerd financieel beleid	4
- Analyse financieel resultaat	5
- Financiële ontwikkelingen	6
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen	6
- Horizontale verantwoording	7
- Toekomstparagraaf	7
- Risicoparagraaf	7
- Begroting 2011	8
B. Jaarrekening	
1. Grondslagen	9
2. Balans per 31-12-2010	12
3. Staat van baten en lasten 2010	13
4. Kasstroomoverzicht 2010	15
5. Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	16
6. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	22
7. Overzicht verbonden partijen	22
8. Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	23
C. Overige gegevens	
1. Controleverklaring	28
2. Voorstel bestemming exploitatiesaldo	28
3. Gebeurtenissen na balansdatum	28
Bijlagen	
1. Bestuurlijk jaarverslag 2010	29
2. Bestuurlijk koersplan 2011-2015	29
3. Gegevens over rechtspersoon	30
4. Model G	31
5. Beleidsinfo PO	32
6. Controleverklaring	33

A. Toelichting op onderdelen van het Jaarverslag

A.1. Kerngegevens

Gemeente Emmen / Dienst Bedrijven / Afdeling Openbaar (Primair) Onderwijs
Afdelingshoofd: Y. Boxem-Klein (0591) 685270

Het adres van de afdeling Openbaar (Primair) Onderwijs van de Gemeente Emmen is:
Hooggoorns 56
7812 AM Emmen

A.2. Kernactiviteiten

Taakopvatting schoolbestuur

De uitgangspunten voor de wijze van besturen van het openbaar onderwijs van de gemeente Emmen zijn:

- We werken met het onderwijsveld en de ouders, resultaatgericht en toekomstgericht aan de ontwikkeling van het openbaar onderwijs.
- Ons onderwijs vindt plaats in de maatschappelijke context, in nauwe relatie tot relevante ontwikkelingen in de samenleving.
- We hebben een open oog en oor voor vragen en problemen van het onderwijsveld en de ouders.
- We werken samen met het onderwijsveld en de ouders aan een voortdurende kwaliteitsverbetering van onze dienstverlening.
- We denken in oplossingen, niet in problemen.
- We hanteren een (pro-) actieve, open en positief kritische houding.
- We geven duidelijk aan wat we willen doen en hoe we dat doen.
- Afspraak is afspraak.

Visie/ missie

Onze missie voor de periode 2007-2011 is:

Een sterk en slagvaardig openbaar onderwijs, duidelijk herkenbaar met een uitdagende, kansrijke en doorlopende ontwikkelijn en werkomgeving voor de leerlingen en medewerkers.

Doelstellingen van het bestuur

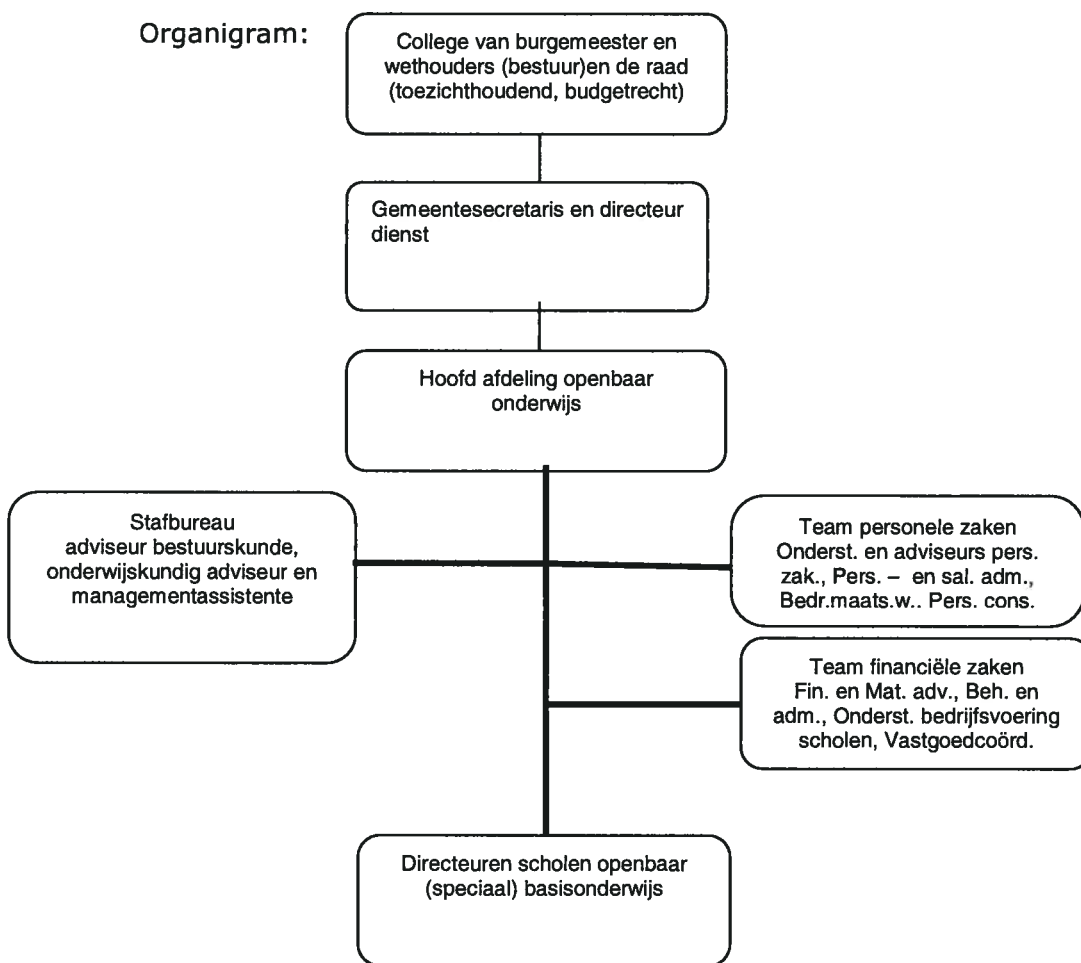
In het koersplan is sprake van 6 (bestuurlijke) centrale doelstellingen (en kwaliteitseisen), met een strategisch karakter (economische en resultaatgerichte doelen):

- 1) herkenbaar openbaar onderwijs;
- 2) het ontwikkelen van brede scholen;
- 3) het versterken van de positie van het openbaar onderwijs Emmen in de regio;
- 4) een verdere professionalisering van het personeel en kwaliteitsverbetering van het openbaar onderwijs;
- 5) investeren in projecten, activiteiten en beleid;
- 6) het verbeteren van de communicatie en (publieke) verantwoording.

A.3. Juridische en organisatiestructuur.

De gemeente Emmen heeft er voor gekozen om de rol van gemeentebestuur en schoolbestuur niet te ontvlechten. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Emmen vormt daardoor het bestuur van de openbare scholen, met een belangrijke rol voor de wethouder van onderwijs. De schoolbestuurlijke taken vormen een vast onderdeel van de taken van de afdeling openbaar primair onderwijs. De afdeling functioneert als uitvoerder voor het bovenschoolse bestuur, als werkgever, voor hiërarchische aansturing, voor advies en ondersteuning van de scholen. De afdeling draagt zorg voor het onderhoud van gebouwen; de financiën; het personeel; de kwaliteit van het onderwijs en de ICT.

Organigram:

De lijnverantwoordelijkheid ligt in handen van het afdelingshoofd Openbaar onderwijs die vervolgens hiërarchisch leiding geeft (rol van algemeen directeur) aan de schooldirecteuren. Alle medewerkers van de afdeling Openbaar onderwijs staan ten dienst van die hiërarchische verhouding; deels ondersteunend en deels adviserend. Dit altijd met de 'spanning' dat zij rijks- en gemeente beleid dienen te vertalen en handhaven en dat zij de directeuren klantgericht moeten ondersteunen. Alleen de bestuursadviseur (rol: bestuursmanager) heeft ook een expliciete hiërarchische verhouding met de schooldirecteuren (op basis van ondermandaat).

A.4. Bestuursverslag.

Zie afzonderlijk bestuurlijk jaarverslag. Deze is apart in bijlage 1 opgenomen.

A.5. Treasury verslag.

In het treasurystatuut als onderdeel van het financieel handboek gemeente Emmen worden de volgende doelstellingen genoemd:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de wet fido, respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Het schoolbestuur openbaar onderwijs Emmen heeft geen beleggingen en of beleningen uitstaan.

Onder de financiële vaste activa zijn bij de gemeente Emmen belegde onderwijsreserves en voorzieningen opgenomen. Aan deze reserves en voorzieningen wordt rente toegevoegd op basis van een rentepercentage van 4,5%. Voor 2010 was dit een bedrag van €384.060,-

A.6. Overige zaken.

Beheersing en interne controle

In artikel 6 van de financiële verordening gemeente Emmen 2006 is het volgende opgenomen over interne controle:

1. Het college draagt ten behoeve van het getrouwe beeld en de rechtmatigheid van de jaarrekening zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking, en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het college maatregelen tot herstel.
2. Het college draagt zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van een aantal bedrijfsonderdelen op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, de rechtmatigheid van beheershandelingen en op misbruik en oneigenlijk gebruik van de gemeentelijke regelingen. Deze toetsing wordt geïntegreerd in het onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid in het kader van artikel 213a Gemeentewet. Daarnaast kunnen in het kader van de interim-controle van de accountant afspraken worden gemaakt over de interne toetsing.
3. Het college zorgt op basis van de resultaten van de toets bedoeld in het tweede lid indien nodig voor een plan van verbetering. Het college neemt op basis van het plan van verbetering maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.
4. De resultaten van de toets en het plan van verbetering worden ter kennisgeving aan de raad aangeboden.

Gevoerd financieel beleid

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering in 2006 zijn de verantwoordelijkheden ten aanzien van de beheersing van zowel de personele en materiële kosten volledig bij het schoolbestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie evenals een goed werkende planning en control van groot belang. Om een goede planning en control cyclus te kunnen doorlopen moet de financiële administratie op orde zijn op alle niveaus in de organisaties. Dit gebeurt middels planning en control-documenten. In 2010 zijn o.a. de volgende documenten opgeleverd:

- Bestuurlijk jaarverslag 2009 en -jaarplan 2011
- Schooljaarverslag 2009 en -jaarplan 2011
- Begroting 2011 bestuur + scholen
- Dienstplan 2011
- Afdelingsplan 2011
- Jaarrekening 2009
- Managementrapportages over 2010
- Maandafsluitingen 2010
- Elektronisch Financieel Jaarverslag 2009
- Rechtmatigheidcontroles
- Subsidieverantwoordingen

Analyse financieel resultaat.

In onderstaand overzicht wordt het resultaat van 2010 vergeleken met de begroting 2010 en het resultaat van 2009.

	Realisatie 2009	Begroting 2010	Realisatie 2010	Begroting 2011
Exploitatiesaldo	-/- 452.616,-	-/- 390.479,-	-/- 1.064.353,-	-/- 646.282,-

Het exploitatieresultaat 2010 is € 1.064.353,- negatief. Het verschil ad. € 673.874,- ten opzichte van de begroting 2010 is onder andere te verklaren doordat de volgende posten niet, te laag of te hoog in de begroting zaten verwerkt:

- rijksvergoeding	€ 45.000,-
- subsidies voor taal	€ 138.000,-
- subsidie voor binnenklimaat van scholen	€ 177.000,-
- bijdrage samenwerkingsverband	€ 116.000,-
- overige baten	€ 123.000,-
- premie vervangingsfonds en participatiefonds eigen rekening	-/- € 1.385.000,-
- voorziening BAPO	€ 29.000,-
- ontvangsten van het ABP vervangingsfonds	-/- € 368.000,-
- ziektewetgelden	€ 242.000,-
- overige personele lasten	€ 236.000,-
- afschrijvingslasten	€ 54.000,-
- gas en elektra van scholen	-/- € 73.000,-
- kosten binnenklimaat van scholen	-/- € 177.000,-
- passend onderwijs	€ 129.000,-
- Voor- en Vroegschoolse Educatie	€ 90.000,-
totaal	-/- € 660.000,-

Het exploitatieresultaat voor 2010 wijkt € 611.737,- af ten opzichte van het resultaat 2009. Dit komt door:

- lagere rijksvergoeding	-/- € 384.000,-
- hogere gemeentelijke subsidies	€ 230.000,-
- minder overige baten	-/- € 99.000,-
- hogere salarislasten	-/- € 280.000,-
- lagere personeel van derden	€ 135.000,-
- lagere onttrekking voorzieningen	-/- € 77.000,-
- lagere ziektewetgelden en ontvangsten ABP vervangingsfonds	-/- € 154.000,-
- hogere afschrijvingslasten	-/- € 184.000,-
- minder uitgaven voor onderhoud	€ 392.000,-
- meer uitgaven voor energie en water	-/- € 102.000,-
- externe inhuur personeel afdeling onderwijs	-/- € 136.000,-
- minder uitgaven voor taal	€ 136.000,-
- minder overige lasten	-/- € 68.000,-
totaal	-/- € 591.000,-

Met ingang van het schooljaar 2010/2011 heeft het ministerie middelen ter beschikking gesteld voor de verbetering van de resultaten van het taal- en rekenonderwijs. Voor het jaar 2010 is hiervoor een bedrag ontvangen van € 78.000,-. Vanuit deze middelen zijn materialen t.b.v. het taal- en leesonderwijs aangeschaft.

Financiële ontwikkelingen

Hieronder worden de belangrijkste financiële kengetallen weergegeven.

	2010	2009
Solvabiliteit 1	54	57
Solvabiliteit 2	56	60
Liquiditeit (current ratio)	40	43
Liquiditeit (quick ratio)	40	43
Rentabiliteit	-3	-1
Kapitalisatiefactor	45,14	47,81

Solvabiliteit.

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen en vreemd vermogen en geeft zo inzicht in de financieringsopbouw. Ook geeft de solvabiliteit aan in hoeverre aan de verplichtingen op langere termijn kan worden voldaan.

- Solvabiliteit 1 (exclusief voorzieningen) is eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen
- Solvabiliteit 2 (inclusief voorzieningen) is eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door totaal vermogen.

Omdat in 2010 het eigen vermogen € 1.064.000,- lager is, de voorzieningen € 26.000,- lager en de kortlopende schulden € 121.000,- hoger zijn dan 2009, laat de solvabiliteit een lager getal zien dan in 2009.

Liquiditeit (quick ratio).

De liquiditeit is de verhouding tussen de vlottende activa en de kortlopende schulden en geeft aan in hoeverre op korte termijn aan de betalingsverplichting kan worden voldaan.

- Liquiditeit (current ratio) is vlottende activa plus liquide middelen gedeeld door het totaal van de kortlopende schulden.
- Liquiditeit (quick ratio) is vlottende activa exclusief voorraden plus liquide middelen gedeeld door het totaal van de kortlopende schulden.

Een liquiditeit groter dan 1 wordt als voldoende gekwalificeerd omdat in dat geval tegenover de op korte termijn vervallende schulden tenminste evenveel vlottende activa staan.

Doordat in 2010 de vlottende activa € 118.000,- lager en de kortlopende schulden € 121.000,- hoger zijn dan in 2009 is het kengetal liquiditeit 2010 lager dan 2009.

Rentabiliteit (%).

De rentabiliteit is het resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten uit de gewone bedrijfsvoering. Aangezien de onderwijssector geen winstoogmerk kent, is een rentabiliteit tot 0% acceptabel. Voor 2010 laat de rentabiliteit een negatief getal zien. Dit komt onder andere doordat 2010 een negatief resultaat laat zien van € 1.064.353,-.

Kapitalisatiefactor.

De kapitalisatiefactor wordt gehanteerd als kengetal om te signaleren of een onderwijsinstelling zijn kapitaal al dan niet efficiënt benut.

- Kapitalisatiefactor wordt berekend door het totale vermogen te delen door de totale baten.

Als signaleringsgrens wordt hierbij een bovengrens van 60% gegeven voor kleine schoolbesturen en een bovengrens van 35% voor grote schoolbesturen.

Het totale vermogen is in 2010 € 969.055,- lager en de baten zijn € 281.000,- lager dan in 2009. Hierdoor is de kapitalisatiefactor in 2010 lager dan in 2009.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Als schoolbestuur zijn we ons continu bewust van het maatschappelijk speelveld waarin wij ons bevinden en de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs binnen het schoolbestuur inhoud te geven.

Horizontale verantwoording

Op iedere aangesloten school is een ouderraad. Via dit overlegorgaan wordt nauw contact gehouden met de ouders van de leerlingen.

Tevens is er op elke school een medezeggenschapsraad bestaande uit ouders en personeelsleden van de school. Daarnaast is er een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Openbaar Onderwijs van de gemeente Emmen, waarin alle scholen zijn vertegenwoordigd.

In de eerst volgende bijeenkomst van de GMR zal het concept jaarverslag 2010 afdeling onderwijs aan de orde komen en worden besproken.

Toekomstparagraaf

Het bestuurlijk koersplan 2011-2015 verrassend passend is een belangrijk beleidsdocument van het schoolbestuur openbaar primair onderwijs van de gemeente Emmen. In dit stuk worden de visie en een lange termijn planning voor de periode van 2011-2015 op bestuurlijk niveau weergegeven. De visie is verwoord in drie strategische thema's: kwaliteit, krimp als kans (stabiliteit) en profilering. De strategische thema's zijn gekoppeld aan vijf aandachtsgebieden: onderwijs, personeel, huisvesting, financiën en zorg. Het koersplan is een leidraad voor het handelen van het bevoegd gezag van het openbaar onderwijs Emmen. Het geeft op hoofdlijnen aan wat de komende 4 jaar van het bevoegd gezag mag worden verwacht. Het bestuurlijk koersplan is richtinggevend en geeft de kaders aan waarbinnen de openbare scholen hun schoolplan 2011-2015 vorm geven. Een specifieke en gedetailleerde uitwerking vindt jaarlijks plaats in het bestuurlijk jaarplan. In bijlage 2 is het bestuurlijk koersplan 2011-2015 toegevoegd.

Risicoparagraaf

- Het openbaar primair onderwijs Emmen krijgt in de komende jaren te maken met een krimp van het aantal leerlingen. In de periode 2010 tot en met 2014 wordt een krimp voorzien van 8,88%. Dit heeft tot gevolg dat de scholen te groot worden voor het aantal leerlingen, wat leidt tot relatief hoge huisvestingslasten. Bovendien kan het aantal leraren, directeuren en ondersteunend personeel niet constant, maar trapsgewijs en met een vertragingsfactor, meedalen met het aantal leerlingen. Bovendien is de kans groot dat vooral kleinere scholen te maken krijgen met sluiting of samenvoeging.
- De onzekerheden rondom het rijksbeleid, Passend Onderwijs in het bijzonder.
- Het beëindigen van de vergoeding voor bestuur en management vanaf 1 augustus 2010. Dit betekent € 350.000,- minder vergoeding per jaar.
- Voor de functiedifferentiatie wordt een rijksbijdrage ontvangen. Echter de kosten hiervan zijn hoger dan de ontvangsten.
- Opdracht tot structurele bezuinigen op de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage ad. € 100.000,-.

B. Jaarrekening

De jaarrekening omvat de periode 01-01-2010 tot en met 31-12-2010 en is opgemaakt juni 2011. De jaarrekening is gecontroleerd door Deloitte Accountants B.V..

B.1. Grondslagen.

De jaarrekening over 2010 is opgesteld conform de richtlijnen genoemd in boek 2, titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de adviezen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, RJ 660. In RJ 660 zijn specifieke bepalingen en modellen voor onderwijsinstellingen opgenomen.

De jaarrekening bestaat uit de volgende onderdelen:

- Balans
- Staat van baten en lasten
- Kasstroomoverzicht
- Begroting en vergelijkende cijfers
- Toelichting op deze onderdelen en op de gehanteerde grondslagen

Met ingang van 2010 is besloten dat de verwerking van de BAPO in de jaarcijfers niet langer volgens de regels van de Raad voor de jaarverslaggeving hoeft te gebeuren, maar dat ze als kosten geboekt moeten worden. Dit betekent dat er geen voorziening BAPO mag worden aangehouden. Omdat er sprake is van een stelselwijziging betekent dit, dat de vergelijkende cijfers over 2009 aangepast moeten worden in de jaarrekening 2010. Hierdoor kan er een betere vergelijking tussen de balans van het jaar 2009 en 2010 plaatsvinden. Om deze vergelijking te kunnen maken is hieronder de eindbalans over het jaar 2009 weergegeven en de balans per 01-01-2010 als er rekening mee gehouden wordt dat de in 2010 vrijgevallen voorziening BAPO al in de balans van 2009 was verwerkt. De stand van de voorziening BAPO bedroeg 31-12-2009 € 97.357,-. Dit had betekend dat het eigen vermogen in 2009 € 97.357,- hoger was geweest.

Aansluiting eindbalans 31-12-2009 (jaarrekening 2009) met beginbalans 01-01-2010 (jaarrekening 2010)

1	Activa	01-01-2010 EUR	31-12-2009 EUR
	Vaste Activa		
1.2	Materiële vaste activa	3.472.171	3.472.171
1.3	Financiële vaste activa	9.022.760	9.022.760
	Totaal vaste activa	12.494.931	12.494.931
	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen	2.119.561	2.119.561
1.7	Liquide middelen	489.256	489.256
	Totaal vlottende activa	2.608.817	2.608.817
	Totaal activa	15.103.748	15.103.748
2	Passiva		
		01-01-2010 EUR	31-12-2009 EUR
2.1	Eigen Vermogen	8.707.402	8.610.045
2.2	Voorzieningen	347.018	444.375
2.4	Kortlopende schulden	6.049.328	6.049.328
	Totaal passiva	15.103.748	15.103.748

De exploitatierekening is een samenvoeging van de bovenschoolse budgetten en de exploitatierekeningen van de scholen die onder het bevoegd gezag van de gemeente Emmen vallen.

De jaarrekening wordt opgesteld op het niveau van het bevoegd gezag.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

Waardering van de activa en passiva.

Materiële vaste activa.

De investeringen in de materiële vaste activa zijn op de balans gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met de afschrijvingen.

Op de materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven in gelijke percentages van de aanschafwaarde met als restwaarde € 0,00. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar na aanschaf. Als ondergrens van de te activeren zaken wordt € 1.500,- gehanteerd.

De indeling van de gehanteerde afschrijvingstermijnen is als volgt:

Meubilair	15 jaar
Overige MVA	10 jaar
Onderwijsleerpakket	8 jaar
ICT	5 jaar

Eerste waardering.

In 2007 heeft een extern bureau de inventarisatie bij de scholen afgerond ten behoeve van het bepalen van de eerste waardering materiële vaste activa. Het bedrag van de eerste waardering ter hoogte van € 1.120.532 wordt lineair in 15 jaar afgeschreven. Onder het eigen vermogen is voor hetzelfde bedrag een herwaarderingsreserve gevormd. Elk jaar valt 1/15 deel van deze herwaarderingsreserve vrij ter dekking van de afschrijvingslast eerste waardering activa. De geschatte vervangingswaarde is teruggerekend naar de oorspronkelijke aanschafwaarde door middel van een inflatiecorrectie van 2%.

Financiële vaste activa.

Een financieel vast actief is een financieel actief dat bestemd is om de uitoefening van de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen. De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vorderingen.

Onder vorderingen worden verstaan de per balansdatum bestaande rechten om geldmiddelen te ontvangen van andere partijen. De vorderingen bestaan uit:

- Debiteuren
- Nog te ontvangen OCW/LHV
- Overige vorderingen
- Vooruitbetaalde kosten
- Verstrekte voorschotten

Alle bovenstaande vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen.

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen, tegoeden op bank en girorekeningen, wissels en cheques. De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bestemmingsreserves.

Een bestemmingsreserve is het gedeelte van het eigen vermogen waaraan het bestuur een specifieke bestemming heeft gegeven. Deze reserve bestaat uit de door de scholen en bovenschools gereserveerde gelden vanuit het exploitatiebudget

Vorzieningen.

Vorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen, die op de balansdatum bestaan en waarvan enerzijds de omvang op betrouwbare wijze is te schatten en waarvan anderzijds de omvang moeilijk is in te schatten. Binnen het verslagjaar is één personele voorziening vrij komen te vallen en één getroffen:

- voorziening BAPO: deze voorziening is in 2010 voor een bedrag van € 97.357,- vrij komen te vallen vanwege een wijziging in de regeling jaarverslaggeving onderwijs. Met ingang van 2010 moeten de baten en lasten voortvloeiend uit de BAPO namelijk lopen via de exploitatie.
- voorziening jubilea: deze voorziening is getroffen om de opgebouwde rechten voor jubileumgratificaties te kunnen financieren. Deze voorziening bedraagt € 321.204,-.

De voorziening jubilea wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Kortlopende schulden.

Onder schulden worden verstaan de per balansdatum bestaande en vaststaande verplichtingen die gewoonlijk door betaling worden afgewikkeld. De kortlopende schulden bestaan uit:

- Crediteuren
- OCW/LNV
- Loonheffing
- Premies sociale verzekeringen
- Overige belastingen
- Overige kortlopende schulden
- Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV geoormerkt
- Vooruitontvangen termijnen
- Vakantiegeld en -dagen
- Overige overlopende passiva

Alle bovenstaande schulden zijn schulden < 1 jaar en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bepaling van het exploitatiesaldo.

Bij de bepaling van het exploitatiesaldo is het baten en lastenstelsel van toepassing. Dat wil zeggen dat de baten en lasten van het boekjaar in de jaarrekening worden opgenomen, ongeacht of zij tot ontvangsten of uitgaven in dat boekjaar hebben geleid. Kosten hoeven nog geen uitgaven en opbrengsten nog geen inkomsten te zijn.

B.2. Balans

Een balans is een overzicht van de bezittingen, de schulden en het eigen vermogen op een bepaald moment. In onderstaande balans is de bestemming van het resultaat verwerkt.

1 Activa	31-12-2010	01-01-2010
	EUR	EUR
Vaste Activa		
1.2 Materiële vaste activa	3.647.682	3.472.171
1.3 Financiële vaste activa	7.996.026	9.022.760
<u>Totaal vaste activa</u>	<u>11.643.708</u>	<u>12.494.931</u>
Vlottende activa		
1.5 Vorderingen	2.009.682	2.119.561
1.7 Liquide middelen	481.303	489.256
<u>Totaal vlottende activa</u>	<u>2.490.985</u>	<u>2.608.817</u>
<u>Totaal activa</u>	<u>14.134.693</u>	<u>15.103.748</u>
2 Passiva		
	31-12-2010	01-01-2010
	EUR	EUR
2.1 Eigen Vermogen	7.643.049	8.707.402
2.2 Voorzieningen	321.204	347.018
2.4 Kortlopende schulden	6.170.440	6.049.328
<u>Totaal passiva</u>	<u>14.134.693</u>	<u>15.103.748</u>

B.3. Staat v. Baten en Lasten

Een staat van baten en lasten is een overzicht van opbrengsten (inkomsten) en kosten (uitgaven) over het afgelopen boekjaar, ook wel de exploitatierekening genoemd.

Baten	2010	Begroot 2010	2009
	EUR	EUR	EUR
3.1 Rijksbijdragen	28.874.596	28.831.000	29.259.333
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.210.503	1.764.882	2.007.481
3.5 Overige baten	227.673	105.000	327.160
Totaal baten	<u>31.312.772</u>	<u>30.700.882</u>	<u>31.593.974</u>
Lasten			
	2010	Begroot 2010	2009
	EUR	EUR	EUR
4.1 Personeelslasten	25.566.012	24.198.094	25.200.734
4.2 Afschrijvingen	583.407	636.844	398.577
4.3 Huisvestingslasten	2.101.193	1.880.000	2.329.897
4.4 Overige lasten	4.443.999	4.687.167	4.512.138
Totaal lasten	<u>32.694.611</u>	<u>31.402.105</u>	<u>32.441.346</u>
Saldo baten en lasten	<u>-1.381.839</u>	<u>-701.223</u>	<u>-847.372</u>
5 Financiële baten en lasten	317.486	310.744	394.756
Resultaat	-1.064.353	-390.479	-452.616

De verantwoorde baten zijn voor 2010 € 611.900,- hoger geweest dan begroot en de lasten € 1.292.506,- hoger dan begroot.

Ten opzichte van 2009 zijn in 2010 voor een bedrag van € 281.200,- minder baten verantwoord en voor een bedrag van € 253.300,- meer lasten verantwoord.

Rijksbijdragen.

Omdat het ministerie van OC&W niet het betalingsritme van 1/12 deel per maand (8,33%) heeft gehanteerd, maar van het schooljaar 2009/2010 voor de maanden augustus t/m december 2009 10,32% en voor de maanden januari t/m juli 2010 6,91% heeft gehanteerd, wijkt het onderdeel personeel- en arbeidsmarktbeleid in 2010 negatief af van de begroting voor een bedrag van € 176.000,-.

De ontvangen bedragen voor personele bekostiging (€ 107.000,-), bijzondere bekostiging voor taal- en rekenen (€ 78.000,-), bijzondere bekostiging eerste opvang vreemdelingen (€ 13.000,-) en bijzondere bekostiging wegens samenvoeging (€ 53.000,-) waren niet of te laag opgenomen in de begroting 2010. De rijksvergoeding voor compensatie gewichtenregeling was echter te hoog opgenomen in de begroting voor een bedrag van € 39.000,-.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies.

In 2010 is een subsidie van de gemeente voor het binnenklimaat van de scholen voor een bedrag van € 177.000 als ontvangst verantwoord. Dit bedrag was niet opgenomen in de begroting. Ook de geormerkte subsidies voor taal (€ 138.000,-) die in 2010 zijn verantwoord, waren niet opgenomen in de begroting.

De post bijdrage vervangingsfonds was met € 18.000 en de bijdrage van het samenwerkingsverband was met een bedrag € 116.000,- te laag begroot.

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. 10 JUNI 2011

Overige baten.

De scholen hebben diverse kleine inkomsten gehad die niet in de begroting waren opgenomen, maar wel als zodanig zijn verantwoord.

Personeelslasten.

De werkelijk salarislasten wijken 5,65% nadelig af ten opzichte van de begroting. Dit is een bedrag van € 1.368.000,-. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat abusievelijk de post premie vervangingsfonds en participatiefonds eigen rekening ad. € 1.385.000,- niet in de begroting was opgenomen.

In de begroting 2010 was nog een storting in de voorziening BAPO ad. € 29.000,- opgenomen, terwijl in werkelijkheid de voorziening BAPO m.i.v. 2010 is vrij komen te vallen. Tevens was de onttrekking (€ 26.000,-) aan de voorziening jubilea niet opgenomen in de begroting. Totaal levert dit een voordeel van € 55.000,- ten opzichte van de begroting op.

Ten opzichte van de begroting is de post personeel van derden € 24.000,- hoger uitgevallen.

In de verantwoording worden de ontvangsten van het ABP vervangingsfonds als negatieve uitgaven meegenomen. Deze ontvangsten zijn € 368.000,- lager geweest dan begroot.

Ook de ontvangen ziekwetgelden worden als negatieve uitgaven verantwoord. In 2010 is er aan ziekwetgelden een bedrag ontvangen van € 242.000,-. In de begroting was deze post niet opgenomen.

De overige personeelslasten was met een bedrag van € 194.000,- te hoog begroot.

Afschrijvingen.

In 2010 zijn de geplande investeringen niet geheel in het verantwoordingsjaar uitgevoerd. De afschrijvingslasten zijn echter wel begroot voor 2010. In 2011 wordt het totale plan wel uitgevoerd en zullen de afschrijvingslasten derhalve ook plaatsvinden. Dit levert een voordeel ten opzichte van de begroting op van € 54.000,-.

Huisvestingslasten.

De huur die voor OBS de Delftlanden in rekening is gebracht voor de jaren 2009 en 2010 bedraagt € 31.000,-. In de begroting was met deze huur geen rekening gehouden.

De kosten voor gas en elektra zijn € 73.000,- hoger geweest dan begroot doordat er o.a. afrekeningen van Enexis over 2008/2009 in 2010 zijn verwerkt en te lage voorschotten in rekening zijn gebracht waardoor een hoge afrekening heeft plaatsgevonden.

In 2010 is er aan schoonmaak € 71.000,- minder en aan onderhoud € 184.000,- meer uitgegeven dan begroot. Voor schoonmaak zijn er in 2010 net als in 2009 minder regiewerkzaamheden afgenomen dan begroot. Ten aanzien van onderhoud zijn in 2010 de uitgaven voor binnenklimaat van de scholen voor een totaalbedrag van € 177.000,- verantwoord. Deze uitgave was niet in de begroting verwerkt omdat deze lasten 100% vergoed worden door de gemeente en die vergoeding ook niet was opgenomen in de begroting.

Overige lasten.

De post overige lasten is € 243.000,- lager geweest dan de begroting. Zo is er voor passend onderwijs een bedrag van € 170.000,- begroot. Van deze post is een bedrag van € 41.000, ook onder deze post, verantwoord. Echter een bedrag van € 80.000,- is ingezet voor salarissen en ook als zodanig daar verantwoord. De uitvoering van de begrote post bevordering excellentie in het onderwijs ad. € 30.000,- is vertraagd en zal volledig in 2011 tot inzet worden gebracht. Voor Voor- en Vroegschoolse Educatie was een bedrag van € 134.000 in de begroting opgenomen, terwijl in 2010 een bedrag van € 44.000,- is verantwoord. In 2011 zal een afrekening over 2010 worden ontvangen.

Financiële baten en lasten.

Het saldo van de financiële baten en lasten is € 6.000,- hoger dan in de begroting is verwerkt.

B.4. Kasstroomoverzicht

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van geldmiddelen die in de verslagperiode binnenkomen en uitgaan. Het kasstroomoverzicht bestaat uit de volgende 3 onderdelen:

1. kasstromen uit operationele activiteiten (bedrijfsvoering)
2. kasstromen uit investeringsactiviteiten (activa)
3. kasstromen uit financieringsactiviteiten (passiva)

	31-12-2010 EUR	31-12-2009 EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	-1.381.839	-847.372
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	583.407	398.577
Mutaties voorzieningen	-25.814	-102.249
Verandering in vlottende middelen:		
Vorderingen (-/-)	-109.879	339.188
Schulden	121.112	-5.344.921
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>-593.255</u>	<u>-6.235.153</u>
Ontvangen interest	433.250	473.002
Betaalde interest (-/-)	115.746	78.246
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	<u>-275.769</u>	<u>-5.840.397</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in MVA (-/-)	758.918	1.162.315
Overige investeringen in FVA (-/-)	-1026.734	-533.272
<u>Totaal kasstroom uit Investeringsactiviteiten</u>	<u>267.816</u>	<u>-629.043</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Overige balansmutaties	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u>-7.953</u>	<u>-6.469.440</u>
<i>Mutatie liquide middelen</i>		
Beginstand liquide middelen 01-01-2010:	489.256,-	
Mutatie 2009	-/- 7.953,-	
Eindstand liquide middelen 31-12-2010:	481.303,-	

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. ....3. JUNI 2011.....

B.5. Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

Vaste activa

1.2	Materiële vaste activa	Aanschaf Prijs	Afschrijving	Boekwaarde	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aanschaf Prijs	Afschrijving	Boekwaarde
		1-1-2010 EUR	Cumulatief 1-1-2010 EUR	1-1-2010 EUR	EUR	EUR	EUR	31-12-2010 EUR	31-12-2010 EUR	31-12-2010 EUR
1.2.2	Inventaris en apparatuur	1.630.633	525.818	1.104.815	251.857	0	324.705	1.882.490	850.523	1.031.967
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.921.089	553.733	2.367.356	507.061	0	258.702	3.428.150	812.435	2.615.715
	Materiële vaste activa	4.551.722	1.079.551	3.472.171	758.918	0	583.407	5.310.640	1.662.958	3.647.682

1.3 Financiële vaste activa

1.3.7	Overige vorderingen	Boekwaarde	Investeringen en	Desinvesteringen	Resultaat	Boekwaarde
		1-1-2010 EUR	verstrekte leningen EUR	afgeloste leningen EUR	deelnemingen EUR	31-12-2010 EUR
		9.022.760	0	1.026.734	0	7.996.026
	Financiële vaste activa	9.022.760	0	1.026.734	0	7.996.026

Financiële vaste activa
Onder de financiële vaste activa zijn bij de gemeente Emmen belegde reserves en voorzieningen opgenomen.

Voor identificatie doeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. 30 JUNI 2011

Voorraden & Vorderingen

1.4 Voorraden		31-12-2010	01-01-2010
		EUR	EUR
	Uitsplitsing		
1.5 Vorderingen		31-12-2010	01-01-2010
		EUR	EUR
1.5.1	Debiteuren	0	17.750
1.5.2	OCW/LNV	1.434.618	1.588.797
1.5.7	Overige vorderingen	506.557	331.088
1.5.8	Overlopende activa	68.507	181.926
	<u>Vorderingen</u>	2.009.682	2.119.561
	Uitsplitsing		
1.5.7.1	Personeel	17.471	7.200
1.5.7.2	Overige	489.086	323.888
	<u>Overige vorderingen</u>	<u>506.557</u>	<u>331.088</u>
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	68.454	124.379
1.5.8.2	Verstreckte voorschotten	53	57.547
	<u>Overlopende activa</u>	<u>68.507</u>	<u>181.926</u>

OCW/LNV

De vordering op OCW is bepaald door het verschil te nemen van 5/12 deel van de beschikking 2010/2011 voor personele bekostiging regulier en de werkelijk ontvangen rijksvergoeding in de periode augustus tot en met december 2010.

Overige vorderingen

Van deze post was bij het opmaken van de jaarrekening een bedrag van € 301.858,- ontvangen. Naar verwachting zal het restant in de eerste helft van 2010 worden afgewikkeld.

Vooruitbetaalde kosten.

Het volledig bedrag van € 68.454,- is in 2011 afgewikkeld.

Verstreckte voorschotten.

Deze post betreft een rekening courant verhouding met het onderwijzend personeel.

Effecten & Liquide middelen

1.6 Effecten

	Boekwaarde 1-1-2010 EUR	Investerings EUR	Desinvesterings EUR	Boekwaarde 31-12-2010 EUR
1.6.2 Obligaties	0	0	0	0
1.6.3 Overige effecten	0	0	0	0
Effecten	0	0	0	0

1.7 Liquide middelen

	31-12-2010 EUR	01-01-2010 EUR
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	481.303	489.256
Liquide middelen	481.303	489.256

Tegoeden op bank- en girorekeningen.

Deze balanspost betreft het totaal van alle bank- en girorekeningen van de scholen plus die van het schoolbestuur.

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. 30 JUNI 2011

Eigen vermogen

2.1

	Eigen Vermogen		Overige mutaties	Stand per 31-12-2010
	Stand per 1-1-2010	Resultaat		
	EUR	EUR	EUR	EUR
2.1.1	0	0	0	0
2.1.1.2	7.810.976	-989.651	0	6.821.325
2.1.1.6	896.426	-74.702	0	821.724
Eigen vermogen	8.707.402	-1.064.353	0	7.643.049

2.1.2.N

Reserve huisvesting	320.000	160.000		480.000
Overige	7.490.976	-1.149.651		6.341.325
Bestemmingsreserve (publiek)	7.810.976	-989.651	0	6.821.325

Reserve huisvesting.

De reserve huisvesting is bedoeld om onvoorziene huisvestingslasten te kunnen financieren.

Overige.

Het bestuur heeft besloten tot het instellen van de overige bestemmingsreserve omdat het middels deze reserve eventuele exploitatietekorten wil dekken.

Voorzieningen en langlopende schulden

2.2 Voorzieningen

	Stand per 1-1-2010	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31-12-2010	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
2.2.1	347.018	0	25.814	0	0	321.204	0	0
Personeelsvoorzieningen	347.018	0	25.814	0	0	321.204	0	0

2.3 Langlopende schulden

Stand per 1-1-2010	Aangegane leningen	Aflossingen	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet
--------------------	--------------------	-------------	-------------------	-------------------	-----------

Personeelsvoorzieningen

De voorziening jubilea is getroffen om de opgebouwde rechten voor jubileumgratificaties te kunnen financieren. De hoogte van deze voorziening is berekend met behulp van een berekeningsmodel en bedraagt per 31-12-2010 € 321.204,-.

Kortlopende schulden

2.4 Kortlopende schulden

		31-12-2010 EUR	01-01-2010 EUR
2.4.3	Crediteuren	108.904	195.476
2.4.4	OCW/LNV	6.010	6.010
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.061.365	1.136.582
2.4.8	Schulden ter zake van pensioenen	327.861	339.623
2.4.9	Overige kortlopende schulden	105.772	96.281
2.4.10	Overlopende passiva	4.560.528	4.275.356
	<u>Kortlopende schulden</u>	6.170.440	6.049.328

Uitsplitsing

2.4.7.1	Loonheffing	789.098	855.177
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	269.048	281.254
2.4.7.4	Overige belastingen	3.219	151
	<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>1.061.365</u>	<u>1.136.582</u>
2.4.9.2	Overige	105.772	96.281
	<u>Overige kortlopende schulden</u>	<u>105.772</u>	<u>96.281</u>
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV geormerkt	63.394	29.223
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	51.707	72.656
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	853.494	864.763
2.4.10.8	Overige	3.591.933	3.308.714
	<u>Overlopende passiva</u>	<u>4.560.528</u>	<u>4.275.356</u>

Crediteuren.

Van de post crediteuren is een bedrag van € 104.142,- in het eerste kwartaal van 2011 afgewikkeld.

OCW/LNV.

Van de geormerkte subsidie versterking cultuureducatie 2007-2008 is een bedrag van € 6010,- niet volledig besteed. Het ministerie van OCW heeft dit bedrag in 2011 teruggevorderd.

Belastingen en premies sociale verzekeringen.

De balanspost voor belastingen en premies sociale verzekeringen betreft belastingen en premies sociale verzekeringen over december en de dertiende maand van 2010. Deze belastingen en premies zijn in januari 2011 afgedragen.

Schulden ter zake van pensioenen.

De pensioenpremies over december en de dertiende maand van 2010 ad. € 327.861,- zijn in januari 2011 afgedragen.

Overige.

De post overige kortlopende schulden bevat de post netto loonkosten 13e maand 2010 ad. € 32.568,-, welke in januari 2010 is afgewikkeld en een post voor ziektekosten van € 73.204,-.

Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV geormerkt.

De vooruitontvangen subsidies OCW zijn opgenomen in model G van de verantwoording en is als bijlage toegevoegd.

Vooruitontvangen termijnen.

De post vooruitontvangen termijnen bestaat uit vooruitontvangen subsidies voor ID-banen en de schakelklas.

Vakantiegeld en -dagen.

De vakantiegeldverplichting is berekend door de aanspraken tot en met periode 13 van 2010 te verhogen met factor 1,19 in verband met sociale lasten en premies.

Overige.

De post overige overlopende passiva is de rekening courant verhouding van afdeling openbaar onderwijs met de gemeente Emmen.

B.6. Niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Per 31-12-2010 is er geen sprake van niet uit de balans blijkende verplichtingen.

B.7. Overzicht verbonden partijen.

Per 31-12-2010 is er geen sprake van verbonden partijen.

B.8. Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Overheidsbijdragen

3.1 Rijksbijdragen		2010	2009
		EUR	EUR
3.1.1	Rijksbijdragen OCW/LNV	26.390.762	27.038.080
3.1.2	Overige subsidies OCW/LNV	2.483.834	2.221.253
	<u>Rijksbijdragen</u>	28.874.596	29.259.333
Uitsplitsing			
3.1.2.1.1	Geormerkte subsidies	65.904	254.555
3.1.2.2.1	Niet-geormerkte subsidies	2.417.930	1.966.698
	<u>Overige subsidies OCW/LNV</u>	2.483.834	2.221.253
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies		2010	2009
		EUR	EUR
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen en subsidies	1.406.980	1.177.147
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	803.523	830.334
	<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>	2.210.503	2.007.481
Uitsplitsing			
3.2.1.2	Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	1.406.980	1.177.147
	<u>Gemeentelijke bijdragen en subsidies</u>	1.406.980	1.177.147

Rijksbijdragen OCW/LNV.

Van het ministerie van OCW is in 2010 voor personeel een bedrag van € 20.426.000,- ontvangen. Voor personeel en arbeidsmarktbeleid was dit een bedrag van € 2.252.000,- en voor materiële instandhouding een bedrag van € 3.713.000,-.

In 2010 is er minder rijksvergoeding ontvangen dan in 2009 voor de volgende onderdelen:

Personeel	75.000,-
Personeel- en arbeidsmarktbeleid	€ 496.000,-
Materiële instandhouding	€ 77.000,-
Totaal	€ 648.000,-

Omdat het ministerie van OC&W niet het betalingsritme van 1/12 deel per maand (8,33%) heeft gehanteerd, maar van het schooljaar 2009/2010 voor de maanden augustus t/m december 2009 10,32% en voor de maanden januari t/m juli 2010 6,91% heeft gehanteerd, is het onderdeel personeel- en arbeidsmarktbeleid in 2010 € 496.000,- lager dan in 2009.

Geormerkte subsidies.

Van de ontvangen geormerkte subsidies voor versterking cultuureducatie en campagne binnenklimaat is in 2010 een bedrag van € 66.000,- besteed.

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. ..... 10 JUNI 2011 .....

Niet-geormerkte subsidies.

In 2010 zijn aan niet geormerkte subsidies de volgende bedragen ontvangen:

- bestuur en management	€ 221.000,-
- taal- en rekenen	€ 78.000,-
- gehandicapten/rugzakje	€ 984.000,-
- impulsgebieden	€ 935.000,-
- klemmende situaties	€ 20.000,-
- samenvoeging scholen	€ 130.000,-
- loonkosten onderwijs ondersteunend personeel	€ 34.000,-
- compensatie gewichtenregeling	€ 6.000,-
- eerste opvang vreemdelingen	€ 13.000,-
- studieverlof	€ 32.000,-
- negatief getoetsten	<u>-/- € 35.000,-</u>
totaal	€ 2.418.000,-

Het totaal van de niet geormerkte subsidies zijn in 2010 hoger geweest dan in 2009 vanwege:

- nieuwe of hogere subsidies voor:	
- taal- en rekenen	€ 78.000,-
- studieverlof	€ 32.000,-
- negatief getoetsten	-/- € 35.000,-
- eerste opvang vreemdelingen	€ 13.000,-
- impulsgebieden	€ 582.000,-
- samenvoeging scholen	€ 89.000,-
- loonkostensubsidie onderwijs ondersteunend personeel	€ 1.000,-
- lagere of wegvallen van subsidies voor	
- bestuur en management	-/- € 160.000,-
- compensatie gewichtenregeling	-/- € 48.000,-
- klemmende situaties	-/- € 5.000,-
- gehandicapten/rugzakje	-/- € 84.000,-
- opening nieuwe school	<u>-/- € 12.000,-</u>
totaal	€ 451.000,-

Gemeentelijke bijdragen en subsidies.

De overige gemeentelijke bijdragen en subsidies bestaan uit subsidies voor:

- ID-banen	€ 23.000,-
- schakelklas	€ 62.000,-
- taal	€ 8.000,-
- mentor4you	€ 13.000,-
- binnenklimaat scholen	€ 177.000,-
- sova-training	€ 8.000,-
- gemeentelijk aandeel administratie, beheer en bestuur	<u>€ 1.116.000,-</u>
totaal	€ 1.407.000,-

Ten opzichte van 2009 is er in 2010 voor een bedrag van € 230.000,- meer subsidie van de gemeente ontvangen.

Overige overheidsbijdragen.

De bijdrage:

- samenwerkingsverband	€ 593.000,-
- vervangingsfonds	€ 48.000,-
- VTB	€ 2.000,-
- taalpilot	€ 138.000,-
- overige	<u>€ 23.000,-</u>
totaal	€ 804.000,-

zijn verantwoord onder de post overige overheidsbijdragen.

Andere baten

3.5 Overige baten

	2010 EUR	2009 EUR
3.5.1 Verhuur	104.301	113.728
3.5.5 Ouderbijdragen	0	0
3.5.6 Overige	123.372	213.432
Overige baten	227.673	327.160

Verhuur.

Deze post betreft verhuur van schoollokalen aan derden.

Overige.

Onder deze post zijn diverse kleine ontvangsten van alle scholen verantwoord.

Lasten

4.1 Personeelslasten

	2010 EUR	2009 EUR
4.1.1 Lonen en salarissen	25.682.865	25.403.422
4.1.2 Overige personele lasten	1.506.628	1.575.092
4.1.3 Af: uitkeringen	1.623.481	1.777.780
<u>Personeelslasten</u>	<u>25.566.012</u>	<u>25.200.734</u>
Uitsplitsing		
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	18.045.965	17.865.687
4.1.1.2 Sociale lasten	3.794.822	3.696.738
4.1.1.3 Pensioenpremies	3.842.078	3.840.997
<u>Lonen en salarissen</u>	<u>25.682.865</u>	<u>25.403.422</u>
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	-25.814	-102.249
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	715.073	849.580
4.1.2.3 Overig	817.369	827.761
<u>Overige personele lasten</u>	<u>1.506.628</u>	<u>1.575.092</u>

4.2 Afschrijvingen

	2010 EUR	2009 EUR
4.2.2 Materiële vaste activa	583.407	398.577
<u>Afschrijvingen</u>	<u>583.407</u>	<u>398.577</u>

4.3 Huisvestingslasten

	2010 EUR	2009 EUR
4.3.1 Huur	37.277	7.951
4.3.3 Onderhoud	638.849	1.030.555
4.3.4 Energie en water	678.130	576.172
4.3.5 Schoonmaakkosten	639.062	615.621
4.3.6 Heffingen	95.691	93.872
4.3.7 Overige	12.184	5.726
4.3.8 Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	0	0
<u>Huisvestingslasten</u>	<u>2.101.193</u>	<u>2.329.897</u>

4.4 Overige lasten

	2010 EUR	2009 EUR
4.4.1 Administratie en beheerslasten	1.925.327	1.789.292
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.102.052	1.243.560
4.4.4 Overige	1.416.620	1.479.286
<u>Overige lasten</u>	<u>4.443.999</u>	<u>4.512.138</u>
Uitsplitsing		
4.4.1.1 Honorarium onderzoek jaarrekening	19.000	18.000
<u>Accountantslasten</u>	<u>19.000</u>	<u>18.000</u>

Personeelslasten.

Door CAO-verplichtingen en de "Intensivering Actieplan/Convenant Leerkracht per 1 januari 2009, zijn de lonen en salarissen onderwijzend personeel in 2010 iets hoger dan 2009. Het gemiddeld aantal FTE's over 2009 bedroeg 448,93 en over 2010 bestond de gemiddelde formatie uit 445,65 FTE's.

In 2009 is voor een viertal scholen de directie vanwege ziekte vervangen door personeel van derden. Dit is vooral de reden dat de post personeel niet in loondienst in 2010 € 135.000,- lager is dan in 2009.

De ontvangen ziektewetgelden en de ontvangsten van het ABP-vervangingsfonds voor vervanging zijn € 154.000,- lager dan in 2009.

Afschrijvingen.

De post afschrijvingen is inclusief de afschrijving eerste waardering van € 74.702,-.

Huisvestingslasten

In 2010 is voor onderhoud € 392.000,- minder uitgegeven dan in 2009. Dit komt vooral omdat in 2009 meer vervangingen (CV-ketels) voortvloeiende uit het meerjarenonderhoudsplan zijn gedaan en het herstellen van schade in 2009 behoorlijk hoger is geweest.

Daarnaast zijn in 2010 uitgaven ad. € 177.000,- gedaan voor verbetering van het binnenklimaat in de scholen. Voor deze uitgaven is een gemeentelijke subsidie ontvangen. Deze uitgaven zijn niet in 2009 gedaan.

De uitgaven voor energie zijn in 2010 € 109.000,- hoger dan in 2009. Dit komt omdat de voorschotbedragen van diverse scholen te laag zijn geweest en daarom zijn er hoge afrekeningen in 2010 verantwoord.

Overige lasten

Omdat vanaf november 2009 tot en met half mei 2010 een extern afdelingshoofd voor een interim periode is aangetrokken om de doorontwikkeling van de afdeling OBO vorm en inhoud te geven, er in 2010 inhuur van extra personeel ten behoeve van ziektevervanging en vervanging in verband met vacatures en er nieuw contract voor de salarisadministratie is afgesloten, zijn de kosten voor administratie en beheerslasten in 2010 € 136.000,- hoger dan in 2009.

In 2009 is conform het besluit van college extra geld ten laste van de bestemmingreserve ingezet ten behoeve van o.a. taal/leesonderwijs. De uitgaven van onderwijsleermiddelen zijn mede daarom in 2010 € 136.000 lager dan in 2009.

In het gemeentelijk aandeel zit ook de bezoldiging van de mensen van afdeling onderwijs, waaronder die van het afdelingshoofd. De totale bezoldiging per bestuurder is in alle gevallen lager dan het grensbedrag wat in de WOPT (Wet Openbaarmaking Politieke Topinkomen) is genoemd.

Specificatie honorarium

Het honorarium van onze externe accountant, Deloitte Accountants, is onderdeel van het facilitair tarief omdat alle accountantskosten centraal door de gemeente Emmen worden betaald en niet door de afzonderlijke afdelingen. Voor het jaar 2009 heeft onze externe accountant voor afdeling openbaar onderwijs alleen onderzoek gedaan naar de jaarrekening. Het bedrag dat hiervoor in rekening is gebracht is € 19.000,-. Dezelfde werkzaamheden zijn ook verricht voor 2010 en de kosten hiervan bedragen naar schatting € 20.000,-.

Financieel en buitengewoon

5 Financiële baten en lasten

	2010 EUR	2009 EUR
5.1 Rentebaten	433.250	473.002
5.5 Rentelasten -/-	115.764	78.246
<u>Financiële baten en lasten</u>	317.486	394.756

6 Belastingen

	2010 EUR	2009 EUR
--	-------------	-------------

7 Resultaat deelnemingen

	2010 EUR	2009 EUR
--	-------------	-------------

8 Aandeel derden in resultaat

	2010 EUR	2009 EUR
--	-------------	-------------

9 Buitengewoon resultaat

	2010 EUR	2009 EUR
--	-------------	-------------

C. Overige gegevens

C.1. Controleverklaring

Zie afzonderlijke bijlage 6.

C.2. Voorstel bestemming exploitatiesaldo

Van het nadelig exploitatiesaldo van € 1.064.353,- wordt € 989.651,- onttrokken aan de bestemmingsreserve en € 74.702,- aan de reserve 1^e waardering,-. Dit gebeurt volgens de bestendige gedragslijn.

C.3. Gebeurtenissen na balansdatum

Op het moment van vaststellen van de jaarrekening waren er geen gebeurtenissen na balansdatum die het beeld van de jaarrekening beïnvloeden.

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. 30 JUNI 2011.....

D. Bijlagen

D.1. Bestuurlijk jaarverslag

D.2. Bestuurlijk koersplan

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. 3 JUNI 2011

D.3. Gegevens over rechtspersoon

Bestuursnummer 10249
Naam instelling gemeente Emmen
Adres Raadhuisplein 1
Postadres Postbus 30001
Postcode/Plaats 7811AP Emmen
Telefoon 0591 68 55 55
Fax 0591 68 55 59
E-mail gemeente@emmen.nl
Internetsite www.emmen.nl
Contactpersoon Dhr. P.Flinterman
Telefoon 0591 68 58 38
Fax 0591 65 97 58
E-mail p.flinterman@emmen.nl

Brin	Naam	Sector
16AH	OBS 't Eenspan	PO
16BX	OBS Mr. Vegter	PO
16DJ	OBS De Esdoorn	PO
16HI	OBS Emmermeer	PO
16MA	OBS Angelslo	PO
16MY tm 01-08-2010	OBS de Eekharst	PO
16NR	OBS de Hasselbraam	PO
16UA	OBS de Iemenkorf	PO
16WN	OBS op 't Veld	PO
16XQ	OBS de Brink	PO
16YK	OBS de Barg	PO
16ZA	OBS het Rietveld	PO
16ZQ	OBS de Meent	PO
17AE	OBS de Bente	PO
17BC	OBS de Runde	PO
17BL	OBS de Dreef	PO
17BU	OBS de Anbrenge	PO
17CC	OBS de Peel	PO
17CN	OBS de Planeet	PO
17CW	OBS de Spil	PO
17DG	OBS de Viersprong	PO
17DQ	OBS de Bascule	PO
17EJ	OBS de Dordtse Til	PO
17ET	OBS de Klobbestoek	PO
17FD	OBS M. Halma	PO
17FU	OBS 't Koppel	PO
17JD	OBS de Dreske	PO
17KM	OBS 't Swartemeer	PO
18HB	OBS de Iemenhof	PO
19CO	SBO de Catamaran	PO
21PS	OBS de Vlonder	PO
23RM	OBS de Lisdodde	PO
24ED	OBS Montessorischool	PO
30AG	OBS Delftlanden	PO
00SU	ZMLK Thrianta	PO

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. 30 JUNI 2011

D.4. Model G

OCW
Geoormerkt en aflopend op
31-12-2010
Omschrijving

Jaar	Kenmerk	Bedrag van toewijzing EUR	Saldo 2009 EUR	Ontvangen EUR	Lasten EUR	Investering EUR	Saldo 2010 EUR
2007	div.	58.860	6.010				6.010
2008	div.	59.438	1.267		1.267		
	Totaal		7.277	0	1.267	0	6.010

Versterking cultuureducatie
PO 2007-2008
Versterking cultuureducatie
PO 2008-2009

Geoormerkte en doorlopend
na 2010
Omschrijving

Jaar	Kenmerk	Bedrag van toewijzing EUR	Saldo 2009 EUR	Ontvangen EUR	Lasten EUR	Investering EUR	Saldo 2010 EUR
2009	div.	59.895	24.956	34.939	59.895		0
2010	div.	58.304	0	56.136	4.742		51.394
2009		12.000	3.000	9.000			12.000
	Totaal		27.956	100.075	64.637	0	63.394

Versterking cultuureducatie
PO 2009-2010
Versterking cultuureducatie
PO 2010-2011
Campagne binnenklimaat
2009-2010

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. ... JUNI 2011

D.5. Beleidsinfo PO

	Lasten administratie EUR	Lasten huisvesting EUR	Lasten leermiddelen EUR	Lasten meubilair EUR	Baten ouderbijdragen EUR	Lasten schoonmaken EUR	Baten sponsoring EUR	Baten totaal EUR	Lasten totaal EUR
Bovenschools	1.925.327,-	2.101.192,-	746.188,-	12.300,-	0,-	639.062,-	0,-	31.733.410,-	32.797.763,-
Totaal Bestuur	1.925.327,-	2.101.192,-	746.188,-	12.300,-	0,-	639.062,-	0,-	31.733.410,-	32.797.763,-

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. ..... JUNI 2011 .....

D.6. Controleverklaring

Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. 30 JUNI 2011.....

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Emmen te Emmen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de (in dit verslag opgenomen) jaarrekening 2010 van de gemeentelijke scholen voor primair onderwijs zonder zelfstandige rechtspersoonlijkheid van de gemeente Emmen te Emmen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Emmen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het college van burgemeester en wethouders is ten slotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 171, vierde lid van de Wet op het primair onderwijs.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het College van burgemeester en wethouders van de onderwijsinstelling gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de gemeentelijke scholen voor primair onderwijs zonder zelfstandige rechtspersoonlijkheid van de gemeente Emmen per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2010 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5, onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392, lid 1 onder b tot en met g BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Groningen, 30 juni 2011

Deloitte Accountants B.V.

P. Rienks RA